

ما می گوئیم:

- (۱) جواب صاحب مدارک، به مفید کامل نیست چراکه اگر گفتیم «آتش در شکم صدا می کند» مجاز است، معنی مجازی آن نیست که «اکل سبب دخول آتش در شکم است» بلکه معنای مجازی آن است که «آنچه خورده ای و در شکم شما صدا می کند مجازاً آتش است» پس دلالت بر حرمت مأكول دارد.
- (۲) مرحوم بحرانی به فرض «ه» گرایش یافته است، به این معنی که این فرض را هم علاوه بر حرمت استعمال، مد نظر قرار داده است.

«و ظاهر النصوص يساعده لأنها تضمنت النهي عن الأكل حال كونه في هذه الأواني و الأكل حقيقة عبارة عن المضغ في الفم و الازدراد في الحلق و حمل الأخبار على مجرد التناول مجاز فهذا الطعام أو الشراب الذي في الآنية و ان كان حالاً في حد ذاته يجوز أكله بأى نحو كان إلا انه بوضعه في هذه الآنية و اكله فيها عرض له التحريم، و نظيره تحريم أخذ الحق الشرعى بحكم حاكم الجور و انه سحت كما دلت عليه الأخبار مع جواز التوصل إلى أخذه مقاصدة فضلاً عن التوصل بحكم حاكم العدل. و بالجملة فإنه إذا قال الشارع لا تأكل في آنية الذهب مثلاً و الأكل انما هو عبارة عن المعنى الذى قدمناه و النهي حقيقة فى التحريم فإنه لا وجه للتحريم إلا من حيث عدم صلاحية المأكول للأكل من هذه الجهة فيرجع التحريم إلى المأكول بالأخرة لا من حيث ذاته بل من هذه الحيثية المخصوصة»^۱

از درد = فرو بردن لقمه

ما می گوئیم:

- ظاهر اولیه و معنای حقیقی اکل، فرض الف است و نه فرض هـ که مرحوم بحرانی اشاره کرده است پس اگر به ظاهر ادله هم اخذ کنیم نباید به فرض هـ روی بیاوریم.
- (۳) صاحب جواهر سخن صاحب حدائق را رد می کند و می نویسد:

«لا يحرم ما فيها من المأكول و المشروب قطعاً، وفاقاً للأكثر للأصل السالم عن المعارض، ضرورة عدم استلزام حرمة الاستعمال بل الأكل الذى هو عبارة عن الازدراد المنهى عنه فى الأخبار ذلك، إذ حرمة من حيث كونه أكلاً فى الآنية و استعمالاً لها لا ينافى حلية ذاته الثابتة بأدلتها، و قول النبى (صلى الله عليه و آله): «يجرجر فى بطنه» مع أنه غير ثابت فى طرقنا لا بد من إرادة المجاز منه، لتعذر الحقيقة أى يوجب له بسبب تناوله من الآنية

۱. الحدائق الناضرة فى أحكام العترة الطاهرة؛ ج ۵، ص: ۵۰۸

النار، فلا يجب حينئذ عليه استفراغه و إن تمكّن منه.^۱

ما می گوئیم:

فرض «ه» تنها مستند به روایت علوی است که سند لازم را ندارد اما از آنجا که معنای حقیقی اکل و شرب پایین دادن غذا و آب از گلو می باشد. و ظهور «لا تأکل و تشرب من آنیه»، حکم را روی «اکل و شرب غذایی که در ظرف طلا و نقره است» برده است.

پس آنچه حرام است اکل و شرب است و نه استعمال. اما اکل و شرب غذایی که در ظرف طلا و نقره است. پس قسم الف ظهور لازم را دارد اما باید توجه داشت که چه ظرف بلا واسطه در اکل مورد استفاده قرار گیرد و چه مع واسطه فرقی نمی کند. و الله العالم.

۱. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام؛ ج ۶، ص: ۳۳۱